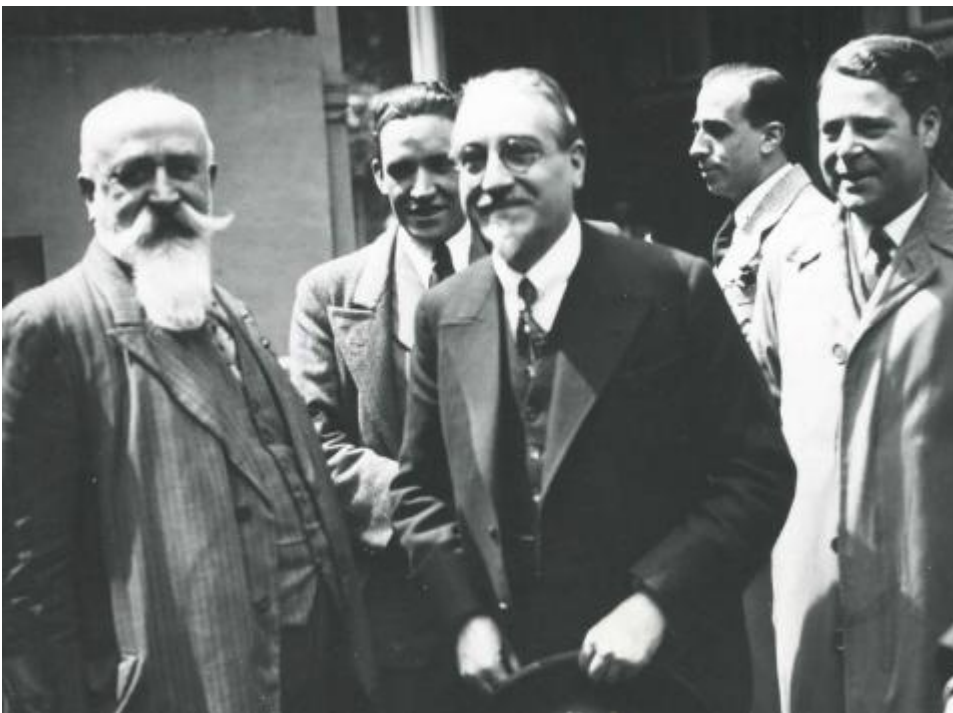

Archieven van liberalen betrokken bij het Vlaams leven te Brussel en *Het Laatste Nieuws* in de twintigste eeuw

Kim Descheemaeker, Liberas

Zowel in de tweede helft van de negentiende eeuw als in de eerste helft van de twintigste eeuw vormde de familie Hoste de spil waarrond het Vlaamsgezind liberalisme in Brussel draaide. Julius Hoste sr. was jarenlang voorzitter van het Willemsfonds Brussel en voorsteden, en richtte de Vlaamsgezinde, liberale kranten *De Zweep* en *Het Laatste Nieuws* op. Hij introduceerde zijn zoon Julius Hoste jr. (1884-1954) in het liberaal flamingantische netwerk te Brussel. Vader en zoon waren nauw betrokken bij de oprichting van de Vooruitstrevende Liberale Volksbond in 1909 en het LVV in 1913. Na de Eerste Wereldoorlog drukte Hoste jr. zijn stempel op de journalistiek. Hij nam de leiding van de uitgeverij over en was in 1935 en 1936 voorzitter van de Algemene Belgische Persbond. In de loop van de jaren 1930 betrad hij het politieke toneel en werd hij minister van Onderwijs.¹

Julius Hoste jr. te midden van journalisten, ca. 1935-1936 (LA fotonr. 004134).

Na de Tweede Wereldoorlog trok Julius Hoste jr. Albert Maertens (1915-2015) aan om hem bij te staan bij de verdere uitbouw van *Het Laatste Nieuws*. Bovendien kreeg Maertens de opdracht om het LVV, het Willemsfonds Brussel en de KVS nieuw leven in te blazen. Na het overlijden van Hoste jr. in 1954 werd Albert Maertens tot 1985 de bezielende directeur en afgevaardigd beheerder van de Uitgeverij J. Hoste. Tegelijkertijd bleef hij een belangrijke rol spelen binnen de liberale partij en het LVV, en zette hij zich in voor het Brusselse Willemsfonds, de KVS en de VUB.²

Brief van Julius Hoste jr. aan Albert Maertens met de vraag om een ‘leidende betrekking’ aan te nemen bij Het Laatste Nieuws, 7 augustus 1945 (LA, archief Albert Maertens & Lea Verkein).

Ook Marcel Stijns (1900-1967) raakte via Hoste jr. betrokken bij het liberaal Vlaamsgezinde leven in Brussel. In 1921 vervoegde hij de redactie van *Het Laatste Nieuws*. Van dan af engageerde hij zich buitengewoon binnen de perswereld. Vanuit zijn letterkundige interesse was Stijns secretaris van het Brusselse letterkundige genootschap De Distel, lid van het Willemsfonds, bestuurslid van Willemsfonds Schaarbeek en secretaris van het Vader Hoste-fonds. Op politiek vlak engageerde hij zich binnen het LVV en het Algemeen Nederlands Verbond.³

Marcel Stijns speelde na de Tweede Wereldoorlog een belangrijke rol binnen het Instituut voor Journalisten. Vanaf 1961 bekleedde hij de functie van algemeen voorzitter. (LA, Officieel Jaarboek van de Belgische Pers, 1963).

Archief

Van Julius Hoste jr. is zijn oorlogsdagboek van tijdens de Tweede Wereldoorlog (1941-1944) bewaard. Het archief Albert Maertens & Lea Verkein (1935-2013) bevat diverse stukken betreffende de activiteiten van Maertens in het verzet tijdens de Tweede Wereldoorlog, stukken met betrekking tot zijn functies in de media (*Het Laatste Nieuws*, *De Nieuwe Gazet*, *De Zweep*, *Zondagnieuws*)

, de BRT) en stukken over de liberale wereld (PVV/VLD, *De Vlaamse Gids*, LVSV, Liberaal Archief). Van Marcel Stijns (1925-1966) is een uitgebreid **persoonsarchief** bewaard, dat onder meer bestaat uit persoonlijke stukken, stukken met betrekking tot zijn journalistiek werk, zijn werk als docent journalistiek, zijn rol in Belgische en internationale persorganisaties en zijn rol binnen de VN/Unesco, en uitgebreide documentatie betreffende de Belgische en internationale perswereld. Stukken ouder dan 100 jaar zijn vrij raadpleegbaar; stukken jonger dan 100 jaar zijn raadpleegbaar mits de ondertekening van een onderzoekscontract. Stukken jonger dan 30 jaar zijn niet raadpleegbaar.

Deze bijdrage sluit aan bij Descheemaeker, Kim, ‘Archieven van liberalen betrokken bij het Vlaams leven te Brussel in de negentiende eeuw, bewaard in Liberas’, verschenen in *Contemporanea*, jrg. 39, nr.1 2020.

- Kim Descheemaeker

Webreferenties

1. oorlogsdagboek van tijdens de Tweede Wereldoorlog (1941-1944): <https://hdl.handle.net/21.12117/1253862>
2. archief Albert Maertens & Lea Verkein (1935-2013): <https://hdl.handle.net/21.12117/1253698>
3. persoonsarchief: <https://hdl.handle.net/21.12117/1253926>
4. Contemporanea, jrg. 39, nr.1 2020: <https://www.contemporanea.be/nl/article/20201-archieven-kort-vlaams-leven-brussel-liberas>

Referenties

1. Sieben, Luc, ‘Hoste, Julius (sr.)’, in: *NEVB*, via [https://nevb.be/wiki/Hoste,Julius\(sr.\)](https://nevb.be/wiki/Hoste,Julius(sr.)), geraadpleegd op 18.9.2019; Sieben, Luc en van Ginderachter, Maarten, ‘Hoste, Julius (jr.)’, in: *NEVB*, via [https://nevb.be/wiki/Hoste,Julius\(jr.\)](https://nevb.be/wiki/Hoste,Julius(jr.)), geraadpleegd op 18.9.2019.
2. Mennekens, Herman, Basiliades, Johan en Deswert, Kurt, *Vlaams sociaal liberaal Brussel* (Brussel: Willemsfonds, 2009) pp. 36-37, 50-52; LA, ‘Infociche Albert Maertens & Lea Verkein’, via <https://hdl.handle.net/21.12117/1253698>, geraadpleegd op 13.9.2019.
3. Zie o.m. De Spiegeleer, Christoph, ‘La liberté de la presse était pour lui un dogme et non une formule’ Marcel Stijns’ bijzondere engagement voor de verdediging van persvrijheid in naoorlogs Europa’, in: Descheemaeker, Kim en Vandeputte, Veerle (red.), *Waar de vrije meningsuiting ophoudt vrij te zijn* (Gent: Liberas/Liberaal Archief, 2019) pp. 37-52.